

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG XÃ HỘI HÓA GIÁO DỤC CỦA CÁC TRƯỜNG MẦM NON THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

ThS. PHẠM BÍCH THỦY

Trường Mầm non Hướng Dương, Hải Phòng

1. Đặt vấn đề

Trong những năm qua, công tác xã hội hóa giáo dục (XHHGD) được tiến hành ở các trường mầm non trên địa bàn thành phố Hải Phòng đã đóng vai trò tích cực trong việc huy động cộng đồng quan tâm đến giáo dục (GD), chất lượng chăm sóc nuôi dưỡng GD được nâng lên, một số trường lớp sửa chữa và xây mới... Bên cạnh những kết quả tích cực nêu trên, công tác này cũng còn một số tồn tại như cơ chế thực hiện XHHGD nói chung và XHHGD mầm non (XHHGDMN) nói riêng chưa thỏa đáng; sự đầu tư từ ngân sách Nhà nước cho bậc học Mầm non còn eo hẹp; nhận thức của một bộ phận nhân dân và cha mẹ học sinh về tầm quan trọng của công tác XHHGDMN còn hạn chế, cách thức quản lý hoạt động XHHGD của hiệu trưởng trường mầm non tại Thành phố Hải Phòng còn có những bất cập, chưa đáp ứng được định hướng GD nên hiệu quả chưa cao, chưa phát huy được sức mạnh tổng hợp các nguồn lực đầu tư cho GD. Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi đề cập đến thực trạng hiệu trưởng quản lý hoạt động XHHGD ở các trường mầm non tại Thành phố Hải phòng để các nhà quản lý GD mầm non (GDMN) có cái nhìn khách quan, từ đó có những biện pháp quản lý nâng cao hiệu quả XHHGD ở các trường mầm non nhằm nâng cao chất lượng chăm sóc GD trẻ đáp ứng nhu cầu của xã hội.

2. Thực trạng hiệu trưởng quản lý hoạt động xã hội hoá giáo dục ở các trường mầm non tại Thành phố Hải phòng

Việc quản lý hoạt động XHHGD ở các trường mầm non đã được hiệu trưởng quan tâm và có kết quả tương đối tốt. Tuy nhiên, một số hiệu trưởng thực hiện chưa tốt, kết quả khảo sát đánh giá điểm trung bình là 2,44 ở mức 2 ($1,5 < \bar{X} \leq 2,5$ - trung bình).

2.1. Thực trạng quản lý việc huy động toàn xã hội tham gia xây dựng môi trường GD thuận lợi cho GDMN tại Thành phố Hải Phòng

Theo kết quả khảo sát, thực trạng quản lý việc huy động toàn xã hội tham gia xây dựng môi trường GD (MTGD) thuận lợi cho GDMN, các hiệu trưởng thực hiện khá tốt, điểm trung bình là 2,46 (xếp thứ 1).

Việc xây dựng kế hoạch huy động toàn xã hội tham gia xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN là rất cần thiết và là cơ sở cho việc tổ chức thực hiện XHHGDMN có kết quả. Các ý kiến cho rằng hiệu trưởng các trường mầm non đã xây dựng kế hoạch huy động toàn xã hội tham gia xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN, song xây dựng phương án hành động đôi khi chưa khả thi.

Tổ chức huy động toàn xã hội tham gia xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN được các ban ngành, đoàn thể, cha mẹ học sinh ủng hộ và các phong trào của các ban ngành, đoàn thể xã hội đã tác động tích cực đến MTGD. Tuy vậy, sự phối kết hợp ở một số địa phương, trường mầm non và các tổ chức đoàn thể được đánh giá chưa cao, chưa khai thác tối đa lợi thế của các cuộc vận động, các phong trào thi đua để xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN.

Bảng 1: Mức độ hiệu trưởng thực hiện việc quản lý hoạt động XHHGD ở các trường mầm non tại Thành phố Hải phòng

STT	Nội dung	Mức độ thực hiện			Điểm trung bình	Thứ bậc
		Tốt	Trung bình	Chưa tốt		
1	Quản lý việc huy động toàn xã hội tham gia xây dựng môi trường GD thuận lợi cho GDMN	243	189	30	2,46	1
2	Quản lý việc huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non	243	186	33	2,45	2
3	Quản lý việc huy động các lực lượng xã hội tham gia vào quá trình đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN	226	191	45	2,39	4
4	Quản lý việc huy động các nguồn lực đầu tư phát triển GD ở các trường mầm non	239	189	38	2,44	3
	\bar{X}	238	189	35	2,44	

MTGD là nơi diễn ra các hoạt động chăm sóc GD trẻ, nhằm giúp trẻ phát triển toàn diện về thể chất, trí tuệ và tâm hồn. Việc chỉ đạo hoạt động huy động toàn xã hội tham gia xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN tương đối tốt.

Cán bộ quản lí, giáo viên trường mầm non thực hiện tốt công tác bồi dưỡng nhận thức cho cha mẹ học sinh và các đoàn thể ở địa phương để họ cùng đồng tình tham gia xây dựng MTGD lành mạnh cho GDMN và nhận được sự ủng hộ khá nhiệt tình. Nhưng vẫn còn một số nơi chưa làm tốt công tác này nên hiệu quả còn thấp, họ chưa nhiệt tình ủng hộ, chủ yếu là giáo viên tự tạo MTGD cho trẻ mầm non.

Qua kết quả khảo sát, các ý kiến khẳng định việc kiểm tra, đánh giá hoạt động huy động toàn xã hội tham gia xây dựng MTGD thuận lợi cho GDMN đôi khi còn hạn chế.

2.2. Thực trạng quản lí việc huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non tại Thành phố Hải Phòng

Chất lượng GD của nhà trường phản ánh hiệu quả công tác chỉ đạo, quản lí của ngành. Tác giả Đinh Văn Vang đã viết *"Trường mầm non được tổ chức trên cơ sở tự nguyện với sự hỗ trợ của Nhà nước, của nhân dân và các lực lượng xã hội về vật chất cũng như tinh thần"*. Quá trình GD ở trường mầm non rất cần sự tham gia của cộng đồng xã hội cùng với nhà trường để nâng cao chất lượng chăm sóc GD trẻ em.

Các ý kiến đánh giá việc huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non với số điểm trung bình 2,45 (mức độ 2). Việc xây dựng kế hoạch huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non được đánh giá khá. Trong đó, xác định mục tiêu huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non tương đối phù hợp với tình hình thực tế.

Một số trường từ mục tiêu chưa cụ thể hóa được thành các nhiệm vụ và các nội dung để lồng cuốn các lực lượng xã hội vào quá trình GD ở trường mầm non còn hạn chế.

Hiệu trưởng các trường mầm non đã tổ chức huy động xã hội tham gia vào quá trình GD để nâng cao chất lượng chăm sóc GD trẻ, phân công nhiệm vụ cho từng bộ phận, cá nhân; ra quyết định và tổ chức cho cán bộ giáo viên thực hiện huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non, đây là cơ sở quan trọng để quyết định đi vào thực hiện có hiệu quả. Đa số các ý kiến đánh giá trường mầm non thực hiện tốt sự phối kết hợp các đoàn thể trong trường, huy động toàn xã hội tham gia xây dựng kế hoạch phát triển GDMN, góp ý kiến vào nội dung, phương pháp và quản lí, đánh giá kết quả GD. Một vài trường mầm non chưa làm tốt nên chất lượng GD ở những trường đó chưa có bước phát triển đột phá.

Công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động huy động xã hội tham gia vào quá trình GD ở trường mầm non ở mức độ trung bình.

2.3. Thực trạng quản lí việc huy động các lực lượng xã hội tham gia vào quá trình đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN tại Thành phố Hải Phòng

Quản lí việc huy động các lực lượng xã hội tham gia vào quá trình đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN còn hạn chế. Một số hiệu trưởng chưa tham mưu được cho các cấp lãnh đạo nên tạo điều kiện cho mọi trẻ em cùng được đến trường, lớp mầm non và giảm tải số lượng học sinh tại các trường mầm non công lập, điểm trung bình 2,39.

Các ý kiến cho rằng hiệu trưởng trường mầm non đã chú ý đến việc xác định đối tượng tham gia vào hoạt động đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN. Từ đó, tùy từng đặc điểm của các đối tượng để huy động họ tham gia vào các hoạt động đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN.

Tuy nhiên, lựa chọn biện pháp huy động các lực lượng xã hội tham gia vào quá trình đa dạng hoá các hình thức GD và các loại hình trường lớp mầm non, bồi dưỡng kĩ năng sư phạm cho giáo viên ở nhóm trẻ gia đình để tác động vào nhận thức cho họ thì các ý kiến đánh giá cán bộ quản lí, hiệu trưởng làm chưa tốt nên hiệu quả chưa cao.

Một số hiệu trưởng chưa tham mưu được cho chính quyền địa phương mở lớp về quản lí hành chính, tham mưu chấn chỉnh được các nhóm lớp mầm non tư thục nên còn tình trạng các lớp mầm non tư thục, nhóm trẻ gia đình mở tràn lan, không đủ điều kiện về cơ sở vật chất, đội ngũ giáo viên...

Công tác kiểm tra, đánh giá việc huy động các lực lượng xã hội tham gia vào quá trình đa dạng hoá các hình thức học tập và các loại hình GDMN còn hạn chế, chưa sát với tình hình thực tế của địa phương.

2.4. Thực trạng quản lí việc huy động các nguồn lực đầu tư phát triển GD của các trường mầm non tại Thành phố Hải Phòng

Qua kết quả khảo sát, các ý kiến đánh giá hiệu trưởng quản lí việc huy động các nguồn lực đầu tư phát triển GD ở các trường mầm non đã có những chuyển biến tích cực, giúp cho các nhà trường tăng cường cơ sở vật chất, đời sống giáo viên phần nào được cải thiện. Song một số hiệu trưởng không năng động nên chưa huy động được các nguồn lực đầu tư cho trường mầm non. Trường lớp, phòng học còn thiếu, giáo viên thu nhập thấp, đời sống còn khó khăn, chất lượng chăm sóc GD trẻ hạn chế, điểm trung bình là 2,44 (xếp thứ 3).

Tăng cường đầu tư cho GD, trong đó có GDMN

từ ngân sách Nhà nước và để khuyến khích mạnh mẽ các thành phần kinh tế đầu tư phát triển GD cần phải quan tâm đầy đủ đến hiệu quả của GD một cách định tính, hiệu quả GD bao gồm: Hiệu quả kinh tế - xã hội và hiệu quả cá nhân.

Theo kết quả khảo sát, các ý kiến cho rằng việc xây dựng kế hoạch huy động các nguồn lực đầu tư phát triển GD ở các trường mầm non đã được hiệu trưởng quan tâm, song kế hoạch của một số trường chưa sát với tình hình thực tế.

Việc tổ chức, chỉ đạo hoạt động huy động các nguồn lực (nhân lực, vật lực và tài lực) đầu tư phát triển GD ở các trường mầm non đã được hiệu trưởng thực hiện khá tốt nên cơ sở vật chất được tăng cường, chất lượng chăm sóc nuôi dưỡng GD trẻ nâng lên. Tuy nhiên, trên thực tế nguồn ngân sách chi cho GDMN có tăng nhưng chưa nhiều, cơ chế đối với công tác XHHGDMN chưa phù hợp, vẫn còn thiếu phòng học hoặc phòng học cấp 4 ở một số trường mầm non, còn giáo viên chưa được chế độ chính sách ưu đãi để đảm bảo đời sống và yên tâm công tác.

Kiểm tra, đánh giá hoạt động huy động các nguồn lực đầu tư cho GD và tư vấn thúc đẩy các hoạt động XHHGD ở trường mầm non có kết quả. Đồng thời, làm tương đối tốt công tác tham mưu với lãnh đạo địa phương và huy động toàn xã hội tham gia công tác phổ cập GDMN cho trẻ em 5 tuổi, trong đó ngành GD và các trường mầm non với vai trò nòng cốt trong công tác này, phần đầu hoàn thành phổ cập GDMN cho trẻ em 5 tuổi trên địa bàn Thành phố Hải Phòng. Song còn có trường mầm non và địa phương chưa làm tốt việc đo lường, đánh giá nên hiệu quả chưa cao.

3. Kết quả đạt được từ các hoạt động xã hội hóa giáo dục mầm non tại Thành phố Hải Phòng

Theo kết quả thống kê, kết quả đạt được từ các hoạt động XHHGDMN tại Thành phố Hải Phòng, các trường mầm non đã làm khá tốt công tác huy động số trẻ đến trường, lớp mầm non nên số trẻ đi học tăng cao. Năm học 2012 - 2013 là 95.391, đến năm học 2013 - 2014 đã có 97.749 trẻ em đến trường lớp mầm non, nên số trẻ được chăm sóc giáo dục theo khoa học ngày càng tăng. Đa số các trường mầm non đã huy động được sự tham gia của cộng đồng xã hội đầu tư các nguồn lực để tăng cường cơ sở vật chất, sửa chữa và xây dựng trường mầm non cao tầng, số phòng học dành cho trẻ mầm non năm học 2011 - 2012 là 2.500 phòng, năm học 2013 - 2014 là 3.264 phòng. Công tác tuyên truyền XHHGDMN thực hiện tương đối thường xuyên ở một số nơi nên đã nhận được sự quan tâm của các cấp lãnh đạo và cộng đồng xã hội đầu tư cho GDMN. Tài chính chi cho GDMN năm học 2013 - 2014 là 692.690.831.000 đồng, tăng 468.643.551.000 đồng so

với năm học 2011 - 2012. Trang bị, mua sắm đồ dùng phục vụ hoạt động chăm sóc giáo dục trẻ ở trường mầm non năm học 2012 - 2013 là 50.041.356.000 đồng và năm học 2013 - 2014 là 60.197.362.000 đồng, tăng 10.156.006.000 đồng. Do đó, trang thiết bị, đồ dùng phục vụ các hoạt động chăm sóc nuôi dưỡng GD trẻ từng bước hiện đại.

Hiện nay, nhận thức của cấp ủy Đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể và nhân dân địa phương về GD đào tạo, XHHGDMN ngày càng sâu sắc hơn nên đã quan tâm đầu tư, ủng hộ cho các hoạt động XHHGD ở trường mầm non. Tuy nhiên, cơ chế XHHGD chưa được quan tâm đúng mức, nhận thức của một bộ phận nhân dân và việc điều hành giám sát còn hạn chế, công tác phối kết hợp lực lượng xã hội trong việc thực hiện XHHGD ở các trường mầm non chưa thường xuyên. Hoạt động của Hội đồng GD phường (xã) còn mang tính hình thức, ít có hiệu quả. Một số trường mầm non thực hiện việc huy động, quản lí và sử dụng các nguồn lực XHHGD còn hạn chế, sự đồng thuận chưa cao.

Khi đã giải quyết được những vấn đề lớn này thì hiệu quả công tác XHHGDMN và quản lí hoạt động XHHGD ở các trường mầm non sẽ đạt kết quả cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chính phủ (2002), *Quyết định 60/2011/QĐ-TTg về việc quy định một số chính sách phát triển giáo dục mầm non giai đoạn 2011 - 2015*.
2. Trần Kiểm (2008), *Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lí giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
3. Đặng Ứng Vận (2004), *Đầu tư, lợi nhuận và sở hữu trong quá trình xã hội hóa giáo dục*, Hội thảo Khoa học xã hội hóa giáo dục - đào tạo, NXB Giáo dục.
4. Đinh Văn Vang, *Một số vấn đề về quản lí trường mầm non*, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trường Đại học Sư phạm, tháng 1/1996.
5. Ansembourg, *Personal communication*, May 2008.
6. Birley, Derek, *The Education officer and his world*, London: Routledge and Kegan Paul, c'1970.
7. Outlook Handbook, Edition 2013, *Preschool and Childcare Center Directors*, February 02, 2013.
8. Sở Giáo dục và Đào tạo Hải Phòng, *Thống kê giáo dục mầm non các năm học từ 2012 đến 2014*.

SUMMARY

In recent years, social work education was conducted at preschools in Hai Phong city, played an active role in mobilizing community in education, quality of care education is improved, some schools were repaired and built... Besides the positive results, this work also exists shortcomings. In the article, the author refers to the current status of principals' social work management at kindergartens in Hai Phong city.